

Fővárosi Ítéltábla

17.Pf.20.479/2022/13.

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Anda Péter Ügyvédi Iroda (ügyvéd címe., ügyintéző: dr. Anda Péter ügyvéd) által képviselt felperes (ingatlan címe) felperesnek – dr. Barabás Éva ügyvéd (alperesi képviselő címe) által képviselt I.r. alperes (I. rendű alperes címe) I. rendű és II.r. alperes (II. rendű alperes címe) II. rendű alperes ellen házastársi közös vagyon megosztása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2022. május 18. napján meghozott 31.P.20.753/2021/33/II. számú közbenső ítélete ellen az I. és II. rendű alperes 34. sorszámon, valamint a felperes 39. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

közbenső ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy az életközösség kezdődött 1996. április 1. napján.

A másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

A közbenső ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A felperes a keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy néhai örökhagyó örökhagyó (a továbbiakban: örökhagyó) 1/1 arányú tulajdonát képező helyrajzi számlú lakásingatlanon (a továbbiakban: lakás) őt mint túlélő házastársat holtig tartó haszonélvezeti jog illeti. Másodlagosan 18.900.000 forint lakáshasználati jog ellenérték megfizetésére kérte kötelezni az I. és II. rendű alpereseket. Kérte továbbá 28.548.450 forint és annak 2019. december 24. napjától számított kamata megfizetésére kötelezni őket megtérítési igény címén. Annak megállapítását is kérte, hogy az örökhagyó hagyatékát képező bank által vezetett folyószámlán levő összeg 1/3-át, azaz 191.459 forintot, és az bank megtakarítási számla 1/3-át, azaz 2.331.828 forintot ő örökölte. Kérte megállapítani, hogy az örökhagyó nevéen nyilvántartott rendszámú forgalmi rendszámú Suzuki gépkocsi (a továbbiakban: gépkocsi) házastársi közös vagyon, és annak 1/2-e az ő tulajdonát képezi, a másik 1/2 1/3-át pedig öröklés jogcímen megszerezte, azaz a gépkocsi 4/6 része az ő, míg 1/3-1/3 része az alperesek tulajdona. Kérte a gépkocsin fennálló közös tulajdont

megszüntetni és az alperesek tulajdoni hányadát az ő tulajdonába adni 333.334 forint I. és II. rendű alperesek részére egymás közt egyenlő arányban történő megfizetése ellenében. Másodlagosan az örökhagyóval kötött, a gépkocsi tulajdonjogának átruházására irányuló ajándékozási szerződés érvénytelenségét állította. Annak megállapítását is kérte, hogy a hagyatéki leltárban szereplő ingók házastársi közös vagyont képeznek, azok 1/2 része az ő tulajdona, ezért az nem a hagyatéka tárgya, a másik 1/2 részükön pedig örökösként haszonélvezeti jogot szerzett.

[2] Keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:37 és 4:59. §-ára alapította. Az örökhagyóval fennállott életközösség – közbenső ítélet elleni fellebbezés szempontjából releváns – megszakadási időpontját illetően azt adta elő, hogy az örökhagyó haláláig tartott. Tény, hogy bontóper volt közöttük folyamatban (Pesti Központi Kerületi Bíróság 15.P.102.495/2018., a továbbiakban: bontóper), de ennek ellenére az életközösség nem szűnt meg. Érvelése szerint az életközösség meglétét igazolja, hogy örökhagyó a bontóper folyamatban léte alatt az ő érdekében indított pert a társasházi közgyűlés határozatának megtámadása iránt, ő pedig gépkocsit ajándékozott az örökhagyónak. A házassági évfordulójukat még közvetlenül az örökhagyó halála előtt, 2019 december 21. napján is megünnepezték, ekkor szexuális kapcsolatuk is volt. Az életközösség fennállását tanúkkal kívánta bizonyítani.

[3] Az alperesek ellenkérelmükben állították, hogy a felperes és az örökhagyó házassági életközössége 2015. januárban megszűnt. Erre tekintettel a felperes nem örököse örökhagyónak, és a tulajdonát képező lakáson és ingókon sem szerzett haszonélvezeti jogot. Az életközösség megszakadását illetően utaltak örökhagyó bontóperben tett nyilatkozataira, és maguk is tanúbizonyítást indítványoztak.

[4] Viszontkeresetükben a házastársi közös vagyon megosztását is kérték.

[5] Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével megállapította, hogy a felperes és az örökhagyó között a házassági életközösség 1996. április 1. napjától 2018. április 1. napjáig terjedő időtartamban állt fenn.

[6] Az elsőfokú bíróság elsődlegesen a felperes és az örökhagyó életközösségének időtartamát vizsgálta, és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 341. § (4) bekezdése alapján e kérdésben közbenső ítélettel határozott. Rámutatott, hogy a házassági életközösségnek az ítélezési gyakorlatban kialakult fogalmi elemei, a lélektani, erkölcsi és vagyoni összetevők, azaz a közös háztartásban való együttélés, a közös gazdálkodás és a bensőséges érzelmi és testi kapcsolat. E körben kiemelt jelentőséget tulajdonított az örökhagyó és a felperes bontóperben tett nyilatkozatainak. Úgy értékelte, hogy az ott tett egyező előadásuk szerint a közös gazdálkodás 2015 januárjában megszűnt közöttük. A felperes azt is kijelentette, hogy 22 éve nemi kapcsolatuk sem volt. Az érzelmi kötődés megszűnését illetően az örökhagyó is ellentmondásos nyilatkozatokat tett. Egyrészt azt adta elő, hogy az a 2018. március 23-i vitát követően szakadt meg, utóbb pedig úgy nyilatkozott, hogy ez 2018 júliusában történt, amikor a bontókeresetet benyújtotta. A bontóperben a felperes is állította az érzelmi kötelék 2018. áprilisi megszűnését, majd maga is a 2018. júliusi dátumra hivatkozott, amikor az örökhagyó közölte vele, hogy elválnak és pert indított a házasság felbontása iránt. Kifejtette, hogy a felperes sem tett olyan előadást, hogy 2018 áprilisének követően közös programjuk, közös döntésük, közös céljuk lett volna. Rámutatott, hogy nem bizonyítja az életközösség fennállását az, ha a felek kényszerűségből

egy lakásban élnek. Úgy értékelte, hogy sem a felperes által meghallgatni indítványozott tanúk, sem a 2019. december 21-én a felperes testvérével közösen megünnepeelt házassági évforduló ténye és a felek akkor tanúsított magatartása nem bizonyította az életközösség fennállását, különös tekintettel arra, hogy az örökhagyó még december 23-án, a halálát megelőző napon is úgy nyilatkozott testvérének, alig várja, hogy januárban a bíróság kimondja a válást. Álláspontja szerint alaptalanul hivatkozott a felperes az örökhagyó által a közgyűlési határozat megtámadása iránt benyújtott keresetre is, mert ez a szoros érzelmi, gazdasági kapcsolat fennállását nem igazolja. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság 2018. április 1. napjában határozta meg az érzelmi kapcsolat – és a házassági életközösség – megszűnésének időpontját.

[7] Az alperesek a közbenső ítélet elleni fellebbezésükben annak megváltoztatását kérték akként hogy, a felperes és az örökhagyó között a házassági életközösség 1996. április 1. napjától 2015. január 1. napjáig állt fenn. Másodlagosan kérték az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróságnak új határozat meghozatalára utasítását.

[8] Elsődlegesen a Pp. 369. § (3) bekezdés a), c) és d) pontja szerinti anyagi jogi felülbírálatot kérték. Másodlagos fellebbezési kérelmüket a Pp. 381. §-ára alapították. Rámutattak, hogy az elsőfokú bíróság az örökhagyó és a felperes bontóperben tett nyilatkozataiból indult ki. Az örökhagyó nyilatkozataiból azonban éppen az állapítható meg, hogy 2015 januárjában a gazdasági közösség megszakadása az életközösség megszűnésének utolsó mozzanata volt. Ezt a bontóper kezdeti szakaszában a felperes is így adta elő. Csak a 2019. decemberi tárgyaláson változtatta meg előadását, anélkül azonban, hogy erre észszerű magyarázatot adott volna. Az elsőfokú bíróság elmulasztotta egymással összevetni és értékelni a felperes ellentmondó nyilatkozatait. Annak sem adta indokát, hogy miért éppen 2018. április 1. napjában állapította meg az életközösség megszűnésének időpontját. Nem értékelte továbbá együttesen az életközösség fogalmi elemeinek fennállását és figyelmen kívül hagyta azt, hogy 2015. óta egyik fogalmi elem sem állt fenn esetükben. Nem tulajdonított kellő jelentőséget annak, hogy az örökhagyó édesanyjával lakott egy szobában, míg a felperes külön lakott a másik szobában. Azt megállapította, hogy 2015 januárjától az örökhagyó már nem adott pénzt a felperesnek, ennek ellenére mégis 2018. április 1-jében határozta meg az életközösség megszakadásának időpontját. Kifejtették, hogy a válóper megindításából nem lehet az életközösség megszűnésének időpontjára következtetni, mert a válóper akár évekkel követheti az életközösség megszakadását. A közös programok megszűnését, a közös döntések, a közös gazdasági, vagy egyéb célok hiányát tévesen kötötte az elsőfokú bíróság a 2018. áprilisi időponthoz, hiszen ez már a 2015 januárja és 2018 áprilisa közötti időszakra is igaz. Helytelenül idézte és értékelte továbbá a meghallgatott tanúk vallomását. Az általuk kihallgatni indítványozott tanú17, tanú16, tanú13s, tanú14 tanúkat pedig még csak meg sem említette ítéletében az elsőfokú bíróság. Ezzel megsértette a Pp. 279. § (1) bekezdésében írt, a bizonyítékok értékelésére vonatkozó kötelezettségét és a Pp. 346. § (5) bekezdését is. E hiányosságok álláspontjuk szerint az anyagi jogi felülbírálat során kiküszöbölhetők, az ítéltábla ellentétes álláspontja esetén azonban kérték az ítélet hatályon kívül helyezését.

[9] Fellebbezésében a felperes az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és azt kérte, hogy az ítéltábla az életközösség megszakadásának időpontját 2019. december 24. napjában állapítsa meg. Fellebbezésének indokolásában előadta, hogy a bíróság által megállapított 2018. április 1-i időpontot követően is olyan gesztusok történtek a felek

részeről, amely válófélben lévő házastársakra nem jellemzőek. Így például 2018. augusztus 16-án az örökhagyónak ajándékozta a gépkocsit. Az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben pedig soha nem ismerte el, hogy az 500.000 forintot annak vételáraként vette volna át. Továbbá az örökhagyó az ő érdekében pert indított a társasház ellen 2019. szeptember 18-án. A perindítás magyarázata az, hogy az örökhagyónak anyagi érdeke fűződött ahhoz, hogy ő maradjon a közös képviselő. A perindítás kockázatát pusztán segítő szándékból senki nem vállalja. Tanúval igazolta azt is, hogy 2019. december 21-én szeretetteljes hangulatban ünnepelték házassági évfordulójukat. Hivatkozott arra, hogy az alperesek által kihallgatni indítványozott tanúk nem közvetlen, hanem úgynevezett hallomástanúk, akik információikat az örökhagyótól szereztek. Attól azonban, hogy valaki elhalálozik, állításai még nem lesznek valóságosak. Vitatta, hogy 2018. március 23-án kihívta volna a rendőrséget. Az elsőfokú bíróság indokolatlanul értékelte tanú2 tanú vallomását elfogultnak, tévedett továbbá, amikor a bontóperben tett nyilatkozataikat ebben a perben felhasználta. Előadta, hogy a bontóper során is utalt már arra, hogy a közös gazdálkodásuk nem szűnt meg, ezt azonban az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta. Életközösségük annak ellenére sem szűnt meg, hogy az örökhagyó a bontókeresetet benyújtotta, ezt tanúkkal bizonyította. Rámutatott, hogy az életközösség fennállását nem is lett volna köteles bizonyítani, hiszen a perben az alpereseket terhelte a bizonyítási kötelezettség. Ők állították ugyanis az életközösség megszakadásának korábbi időpontját. E bizonyítási kötelezettségüknek azonban nem tettek eleget. Tanúik tudomásukat az örökhagyótól szereztek, ezzel szemben az ő közvetlen tanúi alátámasztották tényállításait.

[10] Fellebbezési ellenkérelmében a felperes kérte, hogy az ítéltábla a keresetének a fellebbezésében foglaltak szerint adjon helyt, és az életközösség megszakadásának időpontját 2019. december 24. napjában állapítsa meg.

[11] Ellenkérelmének indoklásában hivatkozott a fellebbezésében előadottakra és ismét hangsúlyozta, hogy a perben a bizonyítási érdek az alperesek oldalán van. Ők kötelesek bizonyítani, hogy mikor szakadt meg az életközösség, mivel ők állítják annak korábbi megszakadását. Ezt tanúkkal igyekeztek bizonyítani, akik azonban nem láttak rá a közös életükre, csak az örökhagyótól szereztek közvetett tudomást a történetekről. Tévesen állították az alperesek, hogy az I. rendű alperes a vele megromlott kapcsolata miatt költözött el. Ennek valós oka az volt, hogy egy vita közben az örökhagyó megütötte. Ő és az örökhagyó nem azért költöztek külön szobába, mert az életközösség megszakadt volna, hanem azért, mert ő tévé előtt szokott elaludni, az örökhagyó pedig nagyon erősen horkolt. Hivatkozott arra, hogy együttlakásuk nem kényszerűség volt, mert ő örökölt egy ingatlant, amelyet röviddel tulajdonjogának bejegyzését követően értékesített. Életközösség hiányában az örökhagyó már ekkor megindíthatta volna a bontópert. Kifejtette, hogy a perben nem nyert igazolást, hogy közte és az örökhagyó között a viszony elmérgesedett volna. Minden házasságban előfordulnak kisebb-nagyobb viták a felek között, ők pedig még számos gesztust is tettek egymás irányába. Ilyen volt például a gépkocsi ajándékozása és az örökhagyó perindítása. Az életközösség fennállását bizonyítja továbbá, hogy az örökhagyó bontóperben tett nyilatkozata szerint is az életközösség alatt fizették ki a lakás törlesztőrészeit, arra pedig 2016-ban került sor. Fellebbezési ellenkérelméhez – nyilatkozata szerint – csatolta a képviselőjével kötött ügyvédi megbízási szerződést és bejelentette, hogy jogi képviselője áfa fizetésére köteles. A felperes utóbb a Pf.10. sorszámú beadványához mellékelte a rendőrségnek írott levelét annak bizonyítására, hogy nem kezdeményezett rendőrségi eljárást az örökhagyó ellen.

[12] Fellebbezési ellenkérelmükben az alperesek azt kérték, hogy a bíróság az életközösség megszakadásának időpontját az általuk megjelölt 2015. január 1. napjában határozza meg.

[13] Az elsőfokú eljárásban és a fellebbezésben előadott nyilatkozataikat fenntartva kifejtették, tévesen állítja a felperes, hogy az ő kötelezettségük lett volna bizonyítani az életközösség megszakadásának időpontját, ez ellenkezik a Pp. 265. § (1) bekezdésében foglaltakkal. Kifogásolták továbbá, hogy a felperes a fellebbezésében és a fellebbezési ellenkérelmében a Pp. 373. § (1) és (2) bekezdése ellenére állít új tényeket. Vitatták, hogy a felperes ajándékba adta volna a gépkocsit az örökhagyónak, ezt saját korábbi, a bontóperben tett nyilatkozata cáfolja. De az ajándékozás tényéből sem következik az életközösség fennállása. A perindítás sem bizonyítja az életközösség fennállását, hiszen a segítő szándék önmagában nem azonos az életközösséggel. A perindításra kizárólag az örökhagyó volt jogosult és egyúttal érdekelt is volt ebben, mert a közös képviselői tisztségből való leváltásával a felperes elveszítette a megélhetését, ennek hiányában pedig az örökhagyó nem remélhette, hogy a felperes elköltözik az ingatlanból. A felperes testvére vallomásával kívánta bizonyítani a 2019. karácsonyának közös ünneplését, ezt azonban az elsőfokú bíróság nem fogadta el, és ennek részletes indokát is adta. A felperes a házassági bontóperben maga állította az ellenkérelmében, hogy rendőrt hívott egy vita hevében, és jogi képviselője nyilatkozta, hogy kényszerűségből élnek együtt a házasság felek. A felperesi érveléssel ellentétben az elsőfokú bíróság jogosult volt a Pp. 263. § (1) bekezdése alapján figyelembe venni e nyilatkozatokat, mert a Pp. 270. § (1) bekezdése ezt kifejezetten lehetővé teszi. Márpedig a bontóperben a felperes és az örökhagyó egyezően adták elő, hogy az életközösség 2015 januárjában szűnt meg. A felperes, bár több ellentmondó tényállítást is tett, de arra soha nem hivatkozott, hogy az életközösség az örökhagyó haláláig nem szűnt meg. Kétségtelen, hogy az általuk kihallgatni indítványozott tanúk információik nagy részét az örökhagyótól szereztek. Az azonban, hogy a felperessel az örökhagyó halálát megelőző években nem találkoztak, önmagában bizonyítja azt, hogy a felperes és az örökhagyó között már nem állt fenn a házassági életközösség, nem egy családként léptek fel. Azt ugyanakkor helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes által kihallgatni kért tanúknak valójában nem volt rálátásuk a házastársak életére.

[14] A felperes és az alperesek fellebbezése is alaptalan.

[15] Azt a fellebbezésében egyik fél sem vitatta, hogy 2015 januárját megelőzően a felperes és az örökhagyó házassági életközösségben éltek. Ebből következően az elsőfokú közbenső ítéletnek az életközösség 2015 januárját megelőző fennállásával kapcsolatos rendelkezése a Pp. 358. § (5) bekezdése alapján jogerőre emelkedett. Ezt a másodfokú felülbírálat nem érinthette. A felülbírált körben az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítást a szükséges terjedelemben lefolytatta, a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen értékelte, és az abból levont jogi következtetését, valamint annak kifejtett indokait is helyesnek találta. A fellebbezésekben foglaltakra tekintettel a következőket emeli ki.

[16] Az alperesek a fellebbezésükben az elsőfokú közbenső ítélet hatályon kívül helyezését is kérték. A Pp. 381. §-a alapján azonban erre csak akkor van lehetőség, ha az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges, vagy nem észszerű, ezért az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése szükséges. Az alperesek által megjelölt eljárási szabálysértés, azaz a bizonyítás eredményének mérlegelésére és a tényállás megállapítására vonatkozó, a Pp. 279. § (1) bekezdésében írt szabályoknak, valamint az erről az ítélet indoklásában való számadás Pp. 346. § (5) bekezdésében írt kötelezettségének esetleges megsértése azonban a Pp. 369. § (3) bekezdése szerinti anyagi jogi felülbírálat körében orvosolható a másodfokú bíróság által. Ezért egy ilyen eljárási szabálysértés – mint arra maguk is utaltak a fellebbezésükben – nem képezheti az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének alapját. Erre tekintettel az ítéltábla érdemben vizsgálta a közbenső ítéletet, de a bizonyítékok mérlegelését és a megállapított tényállást az helyesnek találta, a közbenső ítélet indoklása pedig megfelelt a Pp. 346. § (5) bekezdésében írtaknak az alábbiak szerint.

[17] A házassági életközösség időtartamát illetően abból kell kiindulni, hogy a Ptk. 4:35. § (1) bekezdése alapján a házasság megkötésével az életközösség létrejöttét vélelmezni kell. Azaz vélelem szól amellett, hogy a házasság megkötésével egyidejűleg az életközösség is létrejön. Ezt a vélelmet a bíróság a Pp. 266. § (3) bekezdése alapján hivatalból köteles figyelembe venni. Ebből a vélelemből pedig a logika szabályai szerint az is következik, hogy a létrejött életközösség a házasság Ptk. 4:20. § szerinti megszűnéséig folyamatosan fennáll. Ennek ellenkezője, azaz az életközösség házassági kötelék megszűnését megelőző megszakadása azonban bizonyítható. Azaz a házassági vagyoni jogi perben – az életközösség fennállásával és időtartamával kapcsolatos vita esetén – nem a házassági életközösség létrejöttét és folyamatos fennállását kell bizonyítani, hanem létre nem jöttét vagy megszakadását. E tényeket pedig a Pp. 265. § (1) bekezdése alapján annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valósnak fogadja el, továbbá a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének a következményeit is ez a fél viseli. Ezért amennyiben a házastársak között vitás az életközösség megszakadásának ténye vagy időpontja, úgy a bizonyítás annak a félnek az érdeke, aki a házassági életközösség házasság fennállása alatti megszakadását, illetőleg a korábbi időpontban bekövetkezett megszakadást állítja. Tehát helyesen hivatkozott a felperes arra, hogy a jelen perben az alpereseknek kellett bizonyítaniuk azt, hogy a felperes és az örökhagyó életközössége már annak halálát megelőzően, 2015. január 1-jén megszakadt, és azt követően már nem állt fenn.

[18] Helyesen jutott azonban elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy ez az alpereseknek csak részben, a házasság 2018. április 1. utáni időszaka tekintetében sikerült. E körben alaptalanul sérelmezte a felperes az ő és az örökhagyó bontóperben tett nyilatkozatainak figyelembevételét. A felperes ott tett nyilatkozatai egyértelműen a peres fél – jelen pert megelőző – előadásának minősülnek. A Pp. 263. § (1) bekezdése pedig – a szabad bizonyítás elvét deklarálva – kimondja, hogy a bíróság a perben alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint minden bizonyítékot, amely a tényállás megállapítására alkalmas. A Pp. 270. § (1) bekezdése alapján ez egyértelműen vonatkozik a fél más eljárásban tett tényállításaira is. Ugyanez igaz az örökhagyó nyilatkozataira is. Az örökhagyó bontóperben tett nyilatkozatai szintén csak mint az alperesi előadások vehetők figyelembe. A volt házastársak bontóperben tett nyilatkozatai

azonban egyik fél esetében sem az azokban előadott tényeket bizonyítják, hanem csak azt, hogy e nyilatkozatokat a házastársak korábban megtették. Ezekből azonban minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy ők maguk mikor, hogyan vélekedtek a házassági életközösségükről.

[19] Kétségtelen, hogy a bontóperben a felperes és az örökhagyó is tett olyan egybehangzó nyilatkozatot, hogy 2015 januárjában ért véget életközösségük (bontóper 11. sorszámú jegyzőkönyv, 6. oldal, utolsó bekezdés). Utóbb azonban ezt a nyilatkozatát úgy változtatta meg a felperes, hogy az életközösség akkor szakadt meg, amikor 2018 áprilisában az örökhagyó válási szándéka tudomására jutott (bontóper 40. sorszámú beadvány, 1. oldal, 2. bekezdés), egyben azt is kijelentette, hogy a házasság helyrehozhatatlanul megromlott. E nyilatkozatok azonban nem tényelőadások, hanem tényekből általuk levont jogi következtetések. Az életközösség fennállása szempontjából pedig nem annak van jelentősége, hogy a házastársak jogilag hogyan értékelik a releváns tényeket, és maguk milyen következtetésre jutnak azokból az életközösségük fennállását illetően, hanem annak, hogy mi a tényelőadásuk. Ezért azt kell vizsgálni és értékelni, hogy a házassági életközösség törvényi tényállásának releváns fogalmi elemeit illetően pontosan mit adtak elő. Márpedig a konkrét tényállításaikat vizsgálva még kevésbé volt egyezőnek tekinthető előadásuk.

[20] A házastársi életközösségnek, vagyis az együvé tartozásnak az ítélkezési gyakorlat szerint három alapvető ismérve van: a közös háztartásban való együttélés, a közös gazdálkodás és a bensőséges érzelmi-testi kapcsolat. Ezekkel kapcsolatban az örökhagyó a bontóperben benyújtott keresetlevelében azt adta elő, hogy soha nem gazdálkodtak közösen és a viták 2015 januárjára elmergesedtek közöttük, a kapcsolat pedig 2016-ban romlott meg végképp. A 2019. április 9-én tartott tárgyaláson személyes meghallgatása során ezt azzal egészítette ki (bontóper 11. sorszámú jegyzőkönyv, 5. oldal, 2. bekezdés) hogy 8 éve (tehát 2011-ben) külön szobába költözött, a kapcsolat érzelmi és szexuális értelemben 10 éve (tehát 2009-ben), gazdasági szempontból pedig 2015 januárjában szűnt meg. Nyilatkozata – az alperesek állításával ellentétben – nem volt teljesen konzekvens, de azt összességében úgy lehet értékelni, hogy szerinte 2015 januárjára, vagy legkésőbb 2016-ra minden tekintetben véget ért az életközösség.

[21] Ezzel szemben a felperes a 2018. november 8-án benyújtott ellenkérelmében (bontóper 5. számú beadvány, 2.4.1. számú melléklet) előadta, hogy a közös gazdálkodás „a mai napig” fennáll. Ezt megerősítette a szintén az ellenkérelméhez csatolt nyilatkozatban (nyilatkozat, 1. oldal közepe), de elismerte, hogy 2014. végétől az örökhagyó „nem adott egy fillért sem haza” (nyilatkozat, 2. oldal közepe). Az érzelmi köteléket illetően előadta, hogy külön szobában alszanak és 22 éve (1996 vége) óta nincs közöttük testi kapcsolat (nyilatkozat, 3. oldal teteje). Személyes meghallgatása alkalmával utóbbiakat megerősítette és kifejtette, hogy az érzelmi kötelék akkor szakadt meg, amikor az örökhagyó a bontókeresetet 2018. júliusában beadta. Ugyanakkor előbb változatlanul azt állította, hogy a gazdasági közösségük nem szűnt meg, de utóbb kérdésre azt válaszolta, hogy az 2015 januárjában megszűnt. (bontóper 11. sorszámú jegyzőkönyv, 6. oldal). Utóbb előadott álláspontja szerint mégsem szűnt meg a gazdasági közösségük (bontóper 39. sorszámú jegyzőkönyv, 3. oldal alja), ugyanúgy gazdálkodnak, mint 2015. előtt, majd végleges előadása szerint az életközösség 2018 áprilisában szűnt meg (bontóper 2019. december 16-án érkezett 40.

sorszámú beadvány). A felperes ugyan az elsőfokú eljárásban azt állította, hogy a bontóperben tett, az életközösség 2018. áprilisi megszakadását állító nyilatkozatát visszavonta [13. sorszámú beadvány], ez azonban nem felel meg a valóságnak. A bontóper iratai alapján megállapítható, hogy 2019. december 16-át követően a felperes a bontóperben semmilyen érdemi nyilatkozatot nem tett, ezért a 13. sorszámú beadványban a Pp. 4. § (3) bekezdésben előírt igazmondási kötelezettségét megsértette.

[22] A felperes és az alperesek – illetve jogelődjük – nem tettek egyező tényelődást a házassági életközösség fogalmi elemei szempontjából releváns tények tekintetében. Csak annyiban egyezett az előadásuk, hogy legalább 2011. óta külön szobában aludtak és 2009. óta biztosan nem volt közöttük szexuális kapcsolat. Ennek azonban nem lehet perdöntő jelentőséget tulajdonítani, mert egyrészt mindkettőnek lehetett praktikus oka: a felperes által többször konzekvensen előadott eltérő alvási és tévénézési szokások, illetőleg az örökhagyó betegsége. A külön alvás és a szexuális élet hiányának oka tehát esetükben inkább az eltérő életvitel és egészségi állapot, célja pedig nem az életközösség megszakítása, hanem inkább az együttélés megkönnyítése lehetett. Másrészt ezeknek a tényeknek maguk a házas felek sem tulajdonítottak nagy jelentőséget, mert egyikük sem kötötte ezekhez az életközösség megszűnését. A házassági életközösség fogalmi elemei közül egynek, vagy néhánynak a hiánya önmagában egyébként sem jelenti feltétlenül az életközösség végét.

[23] Az életközösség többi fogalmi eleme tekintetében azonban a Pp. 266. § (1) bekezdése – ténymegállapítás bizonyítás nélkül a felek egyező előadása alapján – nem volt alkalmazható. Az alpereseknek ezért bizonyítaniuk kellett volna az érzelmi kapcsolat és a gazdasági közösség 2015. január 1-jei megszűnését.

[24] Az érzelmi kapcsolat szorosságát illetően a felperes és az alperesek indítványára kihallgatott tanúk egymással ellentétben álló vallomásokat tettek. A felperes tanúi harmonikus, mindvégig szoros kapcsolatról, míg az alperesek tanúi rossz, elmérgesedett, állandó vitákkal terhelt viszonyról, a kapcsolat minőségének megromlásáról, az érzelmi szálak meglazulásáról, a közös programok, a családi eseményeken való felperesi megjelenés hiányáról számoltak be. A felek közös gazdálkodásáról vagy annak hiányáról pedig semmilyen konkrét információval nem rendelkeztek. Továbbá állításaik nem voltak időhöz köthetők, mely miatt egyikből sem volt megállapítható, hogy az érzelmi vagy gazdasági közösség mikor szűnt meg. Az alperesek ebből következően nem tudták kétséget kizáróan bizonyítani az életközösség megszűnésének általuk állított korábbi időpontját, ezért helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az életközösség 2015. januári teljes megszakadását a tanúvallomások nem támasztották alá.

[25] Azt valóban egyezően adta elő korábban a felperes és az örökhagyó, hogy 2015 januárja óta az örökhagyó nem adta át a keresetét a felperesnek. Ez valóban a gazdasági közösség megszűnésére utal, de az örökhagyó azt is elismerte, hogy a lakás vételárát az életközösség alatt együtt fizették meg. A végtörlesztés pedig 2016-ban volt, ami viszont arra utal, hogy a gazdasági közösségük ekkor még fennállt. Ugyanakkor 2018. augusztus 16-án az örökhagyónak ajándékozott gépkocsi (keresetlevél melléklete) értékét az örökhagyó

megfizette a felperesnek, amit ő el is ismert (bontóper, 5. számú ellenkérelemhez tartozó nyilatkozat, 4. oldal közepe). A gazdasági közösség megléte esetén erre nyilván nem került volna sor, ez a közös gazdálkodás felszámolása érdekében tett lépésnek tekinthető.

[26] A bírói gyakorlat az életközösség megszakadása körében kiemelt jelentőséget tulajdonít a házaspár életközösség fenntartásával vagy megszakításával kapcsolatos szándékának, és e szándék deklarálásának. Márpedig abban egyező nyilatkozatot tettek a felek, hogy a felperes kórházba vonulását megelőző, 2018. március 23-i veszekedést követően a felperes rendőrt hívott (örökhagyó: bontókeresethez mellékelt, képviselőjének írott e-mail; felperes: bontóper 5. számú beadvány, 2.4.1. számú melléklet és nyilatkozat, utolsó oldal, 1. bekezdés). Ezt ugyan a felperes utóbb az utolsó tárgyaláson tagadta (33. számú jegyzőkönyv 3. oldal), illetve fellebbezésében is kétségbe vonta, és az ellenkezőjét okirattal kívánta bizonyítani. A másodfokú eljárásban azonban a Pp. 373. § alapján már nincs helye új bizonyíték csatolásának, ezért ezt az okiratot a másodfokú bíróság nem vehette figyelembe. Az sem volt vitás a felek között, hogy ezt követően fogalmazódott meg az örökhagyóban a válás gondolata. A felperes kórházból való hazaérkezése után közölte is a felperessel, hogy el kíván válni tőle. Ezt a felperes is elismerte (bontóper 5. számú beadvány, mellékelt nyilatkozat, utolsó oldal, 1. bekezdés vége), és végleges bontóperi nyilatkozatával maga is ehhez az eseményhez kötötte az életközösség megszakadását (bontóper 40. számú beadvány, 1. oldal, 2. bekezdés). A döntését az örökhagyó következetesen végig is vitte, mert 2018. május 18-án meghatalmazást adott a bontóperben később őt képviselő ügyvédnek (bontóper, keresetlevél melléklet), válási szándékát e-mailben részletesen megindokolta, majd 2018. július 25-én bírósághoz fordult. A bontókereset beadása az alperesek fellebbezési érvelésének megfelelően valóban nem feltétlenül esik egybe az életközösség megszakadásával, mert nem zárja ki az életközösség korábbi megszakadását. Ezt azonban az alpereseknek kellett volna bizonyítaniuk, de ez nem sikerült.

[27] Az tehát biztos, hogy az örökhagyóban 2018. március végén vált véglegessé a házasság felbontásának szándéka és ezt közvetlenül a felperes felé, majd a bontóper megindításával is deklarálta. A felperes az örökhagyó elhatározásáról már áprilisban tudomást szerzett és ezzel érzelmileg maga is eltávolodott tőle, a kereset beadása után pedig már nem kötődött hozzá (bontóper 11. számú jegyzőkönyv, 7. bekezdés). Ezt pedig úgy kell értékelni, hogy a maga részéről is lezártak tekintette a kapcsolatot.

[28] Az életközösség 2018. április 1. utáni megszakadásának bizonyítékeként alaptalanul hivatkozott a felperes a gépkocsi örökhagyónak ajándékozására, ugyanis annak ellenértékét az örökhagyó utóbb a saját előadása szerint is megfizette. Erre vonatkozó elismerő nyilatkozatát minden alap nélkül vitatta a fellebbezésében. Nem bizonyítja az életközösség 2019-ben való fennállását a társasház elleni per felperes érdekében való megindítása sem. Ez ugyanis a felperes anyagi biztonságának megteremtésén keresztül – a felperes érvelésével ellentétben – indirekt módon éppen a szétválást is szolgálhatta. A megegyezés és a bontás elkerülésének reménye nélkül befejeződött utolsó bontóperi tárgyalást követően szeretetben és békességben megünnepelte házassági évfordulóval kapcsolatos tanúvallomásokkal cáfolja az örökhagyó testvérének vallomása [27. sorszámu tárgyalási jegyzőkönyv 8. oldal], a már legalább egy évtizede testi kapcsolat mentes házasságban történt ismételt szexuális együttlétre vonatkozó felperesi előadást pedig

semmivel sem bizonyított. E körülményeket mérlegelve az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy 2018. április 1-jét követően az örökhagyó részéről már bizonyosan nem volt szándék az életközösség fenntartására, ezért megalapozottan tekintette ezt az időpontot az életközösség végének.

[29] Minderre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta, a Pp. 353. § alapján azzal a pontosítással, hogy az életközösség kezdődött meg 1996. április 1-én. A felek ugyanis az elsőfokú bíróság szerint is csak 1996. december 21-én kötöttek házasságot, és a Pp. 459. § módosított (2) bekezdése értelmében a bíróságnak egyébként is az életközösség időtartamát kell megállapítania.

[30] Mindkét fél eredménytelenül fellebbezett, ezért pernyertességük aránya azonos, felmerült költségeik összege pedig nem tér el jelentősen egymástól. Erre tekintettel a Pp. 83. § (2) bekezdés második mondata alapján a másodfokú eljárásban felmerült költségüket maguk viselik.

Budapest, 2022. november 17.

László s. k.
bíró

dr. Gyuris Judit s. k.
dr. Kollár Zoltán s. k.
a tanács elnöke

Dr. Örkényi
előadó bíró